

Gyüre Klára

A KÁLYHA

Tízéves koromra végérvényesen kiderült, hogy nem leszek többé szőke hercegnő.

Addig elhittem, hiszen ki ne hitte volna el az anyukájának?

Ha valaki abban az időben készült képeket lát rólam, egy dacos szemű, bilifrizurás kislány néz vissza rá. Akkor döntöttem úgy, hogy hercegnőségem minden összetevőjét megszüntetem, így a szinte már a derekamig érő, szőke, göndör fürtöktől is megszabadulok. Megkértem a nagymamámat, hogy vigyen el fodrászhoz, de ő csak nevetett az egészen. Aznap este sokáig fonogatta a hajamat, icipici hercegnőnek hívott és sokat nevetett. Én megvártam, amíg elalszik, majd a varróollójával levágtam a copfomat. Másnap sírva vitt el fodrászhoz, de Lajos bácsi vigasztalása, miszerint a hajam hamarosan úgysis visszánő, és gyakrabban csinálnak ilyeneket a kislányok, mint gondolná, sem tudta jobb kedvre deríteni. Mama egészen a haláláig az egyik dobozában őrizte a copfomat.

Aznap nem csak a hajam rövidült meg, de én is megváltoztam.

Kilencévesen még vidám mosollyal nézek a lencsébe anyám öléből, tekintetem pajkos és magabiztos, mint azoknak a kislányoknak, akik tudják, hogy övék az egész világ.

Azt hiszem az enyém is volt.

Volt apukám, aki a régen vágzott Trabanttal vitt mindennap iskolába, és anyukám, aki egész éjjel fennmaradt, hogy farsangra ruhát varrjon nekem.

Nem volt sok pénzünk, de anyukám mindig csinosan járt, és abban az időben úgy gondoltam, hogy ő a legszebb a világon. Mert az én anyukám gyönyörű volt. A fényképek megőrizték őt így. Égszínkék szemeiben a világ, haja, mint nyári napsütés. Azt mondják, én voltam a mindene. Amikor megszülettem, nem volt boldogabb ember nála a világon. Mosolyogva díszítgette apukámmal közös szolgálati lakásukat, függönyt csíptetett fel, takarított és tele volt étellel.

Semmi sem számított, ő csak egyre csinosítgatta a pici otthonunkat. Nem volt sok pénzünk, de az összes rész megvolt a Bucó, Szetti, Tacsí

képregényből, amit imádtam az első pillanattól fogva, hogy megtanultam olvasni, és minden álmom egy ír szetter kiskutyája volt. Kiskutyát soha nem kaptam, de a szomszéd néni fájdalomdíjúl egyik este egy hangosan nyávogó, csíkos kiscicát vett elő a kabátja alól. Anyukám mindenféle érvet felsorakoztatott a macska ellen, például, hogy nincs otthon tej, ami még számomra is túl átlátszó füllentés volt. A szomszéd néni bólintott, majd sarkon fordult és hazament. Anyukám fellélegzett, én pedig könnyes szemmel álltam, mert egész egyszerűen nem hittem el, hogy a néni elfogadta anyukám hazugságát. Tíz perc múlva azonban újabb kopogást hallottunk. A néni állt az ajtóban, egy üvegeben tejet tartott a kezében.

Nem volt sok pénzünk, de ez nem is számított, mert abban az időben keveseknek volt nálunk több. Többet jelentett, hogy az apukám „a mérnök úr”, akiről mindenki tisztelettel beszél és anyukám „a szép felesége, aki a TSZ irodán dolgozik”. Én pedig az ő kislányuk voltam „a cserfes, szőke hercegnő”. Az oviban pedig szinte megszólalni sem tudtak a döbbenettől, amikor hercegnő létemre a biciklit választottam jelemnek. Az óvónénik minden érvet bevetettek, hogy lebeszéljenek róla. Persze nem jártak sikerrel. Különlegesnek éreztem magam a többi, cseresznye, alma vagy körte jelű kislány között. Csak kicsit idősebb fejjel jöttem rá, amikor megtaláltam egy régi ovis pizsamámat a belevarrt biciklivel, hogy szegény anyukám mennyit szenvedhetett, mire mindenbe belehímezte a jeletem.

Anyukám nagyon büszke volt rám, amiért dicséretet kaptam olvasásból. Emlékszem, vasárnap reggelként bebújtam mellé az ágyba, és miközben apukám kávéfőzőt készített, ő szorosan magához ölelt, miközben én felolvastam valamelyik képregényemből. Hatalmas tejszínhabsapkával itta a kávéját, amit én kanalazhattam le.

Anyukám volt a szigorú, apukám a mosolygós, engedelmes. Amikor valami rosszat csináltam, anyukám szidott le, de én mégis szerettem.

Apukámat úgy látom magam előtt, ahogy vastagkeretes szemüvege mögül csendben mosolyog, bőre barna a nyári naptól.

Mert akkor még volt apukám, és én imádtam őt. Áhítattal néztem rá, óriásnak tűnt a szememben. Mindig fogtam a kezét, amikor mentünk valahova, és úgy tűnt, soha nem érek majd tovább a térdénél. Tudom, többet kellene mesélnem róla is, de igazából nem tudom, ki is volt. Tudom, hogy szerette a Led Zeppelint és a Deep Purple-t. Tudom,

hogy ott volt a híres Koncz Zsuzsa koncerten és megvolt neki a betiltott *Jelbeszéd* lemez. A rengeteg sci-fi és fantasy könyvből azt is tudom, hogy ő is szeretett elmerülni az álmovilágban, talán így menekülve el a sokkal szürkébb valóságtól. Tudom, hogy nyomtatott betűvel írt és olyan a g betűjének a hurka, mint az enyém. Tudom, hogy nem szerette a pólókat, ezért mindig ingben járt. Tudom, hogy ugyanolyanok a lábujjaim, mint neki. Tudom, hogy ugyanolyan színű a hajunk, de az övé egyenes, az enyém pedig göndör.

De nem tudom, hogy mire gondolt.

Hogy hogyan éltek a szüleim? Gyerekként azt hittem, hogy csodálatosan. Udvariasak voltak és rengeteg szertartást vezettek be, ami végül összetartotta a mindennapokat. Apukám elvitte anyukámat dolgozni, engem pedig iskolába. Mindenki szerint apukám csodálatos, gyengéd férj volt. De amikor hazaértek, sohasem beszélgettek. Nem értek egymáshoz kedvesen. De apukám nekem mindig hozott kakaót és cukros tetejű brióst, anyukámnak pedig újságot.

Anyukám pedig minden vasárnap délelőtt teát főzött és együtt süttünk piritóst, amit én kenhettem meg fokhagymával és zsírral. A vasárnap reggelek úgy teltek, mintha igazi család lennénk.

Észrevétlenül eltelt tíz év. Anyukám állandóan takarított, csinosított, a szobákban kényes rend volt. Mintha ezzel akarta volna demonstrálni, hogy minden rendben van.

Házunk tele volt élettel. Barátok és rokonok hada táborozott nálunk, a hétvégék zenével és nevetéssel teltek. A látogatók pedig egyetértettek abban, hogy anyukám a szerény körülmények ellenére milyen gyönyörű otthont varázsolt.

Hogy mégis mikor változott meg minden? Én pontosan tudom.

Amikor elromlott a cserépkályha, minden elromlott. Mintha a cserépkályha tartotta volna össze a nem létező családjunkat. De apukám nem vette ezt észre és nem volt hajlandó a kályha javítására költeni, ezért a szüleim beköltöztek az én szobámba, én meg kiköltöztem a nyikorgó, régi, szomszédától kapott ágyra a konyhába. Soha többé nem tették be a lábukat a nagyszobába. Én néha bementem és végighúztam a kezemet a polcokon porosodó könyvek gerincén, néha feltettem egy régi lemezt. Azt hiszem, anyukám a cserépkályhánál adta fel végleg. Nem takarított, nem csinosított vagy szerelt többé. Talán akkor jött rá, hogy az életet, amibe beleragadt, nem tudja megszerelni.

Egyszer csak elmaradtak a rokonok, elmaradtak a barátok, csak a sajnálkozó pillantások maradtak ott velünk. A csend háza lettünk.

De még a csend is jobb volt, mint a suttogások, arról, hogy valami nincs rendben nálunk. Nem értettem akkor még, hogy micsoda, de a nagymamám azt mondta, nem mondhatom el senkinek. Anyukám szótlán lett és szomorú, nem mosolygott többé. Hallottam a nejlonszatyorban csörgő üvegeket és éreztem a kevert édeskés szagát a poharán, de még mindig hozott nekem Túró Rudit, még mindig együtt sütöttük a pirítóst vasárnap reggel.

Tudtam, valami történt, amit szégyellnem kell. Tudta ezt a boltosnéni, a szomszéd bácsi, anyukám munkatársa, Ani néni és a nagymamám is. És tudta az a fiú is, aki aznap, amikor eldöntöttem, hogy nem leszek többé hercegnő, kitette elé a lábát, miközben a buszhoz rohantam.

Mert így kezdődött minden. Azzal a fiúval, a kitett lábával és a vérző térdemmel. Hiszen egy igazi hercegnőt senki nem gáncsolna el. A nevetés csontig karcolt és én szégyelltem magam. Felálltam és futottam tovább.

Bár sok mindent nem értettem még tízévesen, de aznap, amikor hazaértem és belenéztem anyukám üres tekintetébe, egyvalami teljesen világos lett számomra: ő már nem hisz semmiben.

ÉS HÚZTA A CIGÁNY

Elmegyek. Ki, Londonba.

Gábor nem várja, hogy reagáljak. Mit is mondhatnék? Kérdezzem meg, hogy miért? Pontosán tudom az okát. Kérleljem, hogy ne menjen? Már eddig is annyira eltávolodtunk az évek során, hogy az a plusz ezerhétszáz kilométernyi távolság igazából semmit sem számít. Az udvariaskodás soha nem volt a mi stílusunk.

Így csak szótlánul ültünk percekig. Hetek óta tartott a szezon, mégis a vendéglő kerthelyisége aznap meglepően üres volt. Az egyik asztalon haragszöld falevél fekszik a kockás abroszon. A hangszórókból halk zene szűrődik. Nem látom, csak érzékelem a mozgásokat magam körül. Lépéseket hallok, szék lába csikordul a kavicsokon. Borostás állával és a

szeme alatti fekete karikákkal Gábor maga is csak egy sötét árny az ósfák között.

A kerthelyiségen túli ismerős házakra siklik a tekintetem. Nem tudnám megmondani, hogy hányszor jártuk végig ezeket a kockaköves, szűk kis utcácskákat előadások után a kollégium felé sétálva. A hőségtől gőzölgő aszfalton most autók araszolnak a strand felé. Csak bágyadt szellő mozdul és magával hozza a Balaton jellegzetes illatát.

Iszom egy kortyot a jéghideg rozéból, közben a sörét idegesen babráló Gábort figyelem a pohár felett.

A válás után kifizettem a házból Ildit. Így utólag belegondolva hülyeség volt. Csak nem akartam, hogy az övé legyen, amiért én küzdöttem. Az én anyám adott pénzt, hogy be tudjuk fejezni. Én voltam, aki a kivitelezővel harcolt! Én jártam az ügyvédhez és én intéztem el az önkormányzattal mindent. Mindenki baromnak tart, amiért nem én pakoltam. Mert „micsoda férfi vagyok, hiszen szegény kis feleségemnek munkája sincs”, meg „legyek már lovagias, hiszen neki a gyereket is nevelnie kell, és kirakom az utcára?” De csak az járt a fejemben, hogy nem fog abban az ágyban dugni senkivel, amit én vettem. Nem fog annál a reggelizőasztalnál üldögélni vasárnap reggelenként, amire én kerestem meg az összes bűdös forintot! Ildi kiölte belőlem a lovagiasság apró szikráit is. A házért persze bosszút állt. Felfogadott valami véresszájú ügyvédet és a gyerekelhelyezésnél esélyem sem volt. Nem beszélve az eszement összezgről, amit gyerektartás címén megítéltek neki. Nekem kell most hátrahagynom mindent, mert itt vagyok harminchét évesen és nem tudok egy gatyát megvenni magamnak. Ő meg boldogan él az új palijával.

Egyébként utálok minden változást, erre gondolok önzően közben, és továbbra is csendben maradok és hallgatom a véget nem érő panaszzuhatagot. Feleségről, gyerekről, válásról, hitelekről. Bár maradhattunk volna az a vékony, folyton borostás fiú és az a kócos lány. Azok, akiknek ez a vendéglő volt a törzshelye az egyetem idején.

A fiú, aki mindig szerelmes volt, és a lány, aki mindig mindent túlságosan komolyan vett. A fiú szerint a lány csak úgy felejtetheti el azt a srácot, aki annyira megbántotta legutóbb, ha Tihanyban törli ki az sms-eit. Soha nem derült ki, hogy miért pont Tihany a legtokélete-sebb helyszín erre, de egy kocsmázással eltöltött este után beültek a fiú kopott, bordó Fiatjába és félig még részegen elindultak Tihany felé.

Egy parti pad támláján ülve, félig még becsípve figyelték az égen egyre feljebb araszoló napkorongot, majd a fiú szertartásosan kitörölte az üzeneteket a lány telefonjából. A bazársor legrozogább bódéja előtt a Balaton-part legfinomabb reggelijét ígérte egy tábla. A lány figyelte a fiút, miközben a villájával hadonászva magyarázott a hatalmas adag rántotta fölött, és akkor először jutott eszébe, hogy talán kettejük között több is lehetne barátságnál.

Hittek abban, hogy halhatatlanok.

Ők ketten ezt a halhatatlanságot sokszor próbára is tették az egyetem tőparti kocsmájában, végtelen mennyiségű fröccs, dübörgő zenegép mellett, az áthatolhatatlan cigifüstben világmegváltó terveket szöve. A fiú aztán minden másnapos reggel után megfogadta, hogy nem iszik többé, a lány pedig mindentudóan mosolygott rá.

Talán ugyanaz a cigány, mint aki most készülődik játéokra, húzta akkor este is, amikor először betévedtek abba a kockásterítős mesevilágba, sok évvel ezelőtt. Az asztalukhoz lépve megkérdezte, mi a kedvenc nótájuk. Széttárták a karjukat. Mit számít? Ők már az a generáció, akiknek nincs nótája.

A fiú butaságokkal vigasztalta a lányt, aki a parton ülve sírt. Lecsitult a több napos ballagási felhajtás izgalma, és ő akkor fogta fel először, hogy pár nap és lediplomáznak, felnőnek, és van esély arra, hogy mégsem halhatatlanok. Talán már akkor tudta, hogy egy nap majd, sok-sok évvel a diplomázás után feleségről, gyerekről, válásról és hitelekéről fognak beszélgetni, miközben már egy élet választja el őket.

De akkor még együtt hittek a jövőben és abban, hogy nekik minden sikerülhet. Azon az utolsó napon egy üveg whisky társaságában megfogadták, hogy ők soha, de soha, de soha nem lesznek olyanok...

...aztán mégis.

Londonban mosogató leszek, egy haverom ajánlott be. Biztos meló, nem ott kell majd keresgélnem. Még most megyek, amíg ki lehet menni, aztán majd lesz valahogy. A házat kiadom. Feltettem egy albis csoportba és hihetetlen, hogy mennyien jelentkeztek. Lehet, újra felrakom, egy tízessel többért, aztán licitáljanak. Hátha a végén még elég lenne a hitelre és kinn talán félre is tudok tenni valamennyit – álmodozott Gábor távolba merengő tekintettel, és rájövök, hogy nem is kérdezett rólam.

Talán jobb is így, vonok vállat magamban. Úgyis hazudnék.

Hiszen hazudik a facebook-profilomon a csillogó mosoly a vakítóan kék tenger partján, a rengeteg like egy gondosan megkomponált kép vagy megosztott esemény alatt. Olyan vagyok én is, mint bárki más: játszom, hogy történik velem valami, és amit megosztok facebookon, az az igazi életem. Egy élet, amire mindenki irigy lehet.

A valóságban csak kapcsolatok, munkák, városok, kínosan rendben tartott üres lakások követik egymást végtelen sorban. Vajon mi készíthetne arra, hogy valahol tartósan lekövekeljek? Mi szerezne örömet, mit is keresek igazából? A kérdésekre nem találok a válaszokat, vagy ha mégis, talán nem is értem őket igazán, így hajt valami tovább. A következő kapcsolatba, az újabb többet fizető munkába, ismeretlen városba.

„De én jól érzem magam így”, szálltam vitába az életemre folyamatosan megjegyzéseket tevő ismerősökkel.

Valójában egyáltalán nem éreztem jól magam.

Talán magamnak sem vallottam be soha, hogy igazából azt a fiút kerestem minden nyugtalan megtett lépés közben és minden szembejövő arcan. Mert Gábornak úgy sikerült az egyetem utáni élet, ahogy régen elképzeltük egy-egy pohár fröccs mellett. Éveken át irigyeltem a nevetős esküvői fotókat, majd az azokat felváltó babafotókat. A gondtalan nyaralásokat. Aztán egy nap, valamelyik újabb városban, kipakolásra váró holmik között ülve, önelégülten fedeztem fel, hogy egyre csökken a gyerekes képek száma, egyre kevesebb a nevetés. Amikor egy éjjel, sok év után megcsörrent a telefon, egyáltalán nem lepett meg, mit is mondott a hang a vonal végén.

A férfi, aki előttem ül, nyomokban emlékeztet csak arra a valaha volt fiúra. Nem ismerem már, és valószínűleg ő is ezt gondolja rólam, mert zavartan figyel a szemüvege mögül.

Két elcseszett harmincassá váltunk, pontosan olyanokká, akivé soha nem akartunk. Nem mondjuk ki persze ezt nyíltan, de a reggelenként, az elkövetkező napra készülődés rutinja közben, egy ing begombolása vagy zokni felhúzása közben, valahol az agyunk egy hátsó zugában tisztában vagyunk vele. Egy kínzó pillanatig felvillan bennem, hogy talán mégis megkérhetném: maradjon. Maradjon velem. Próbáljuk meg ketten. De csak egy kósza gondolat mindez, hiszen ehhez nem lesz bátorságunk. Az a lehetőség, ha létezett is valaha, elmúlt. Mert már semmi nem lesz ugyanolyan.

Talán egyszer majd eljöhethetnénk ide nyaralni, amikor hazajövök szabadságra. Csak mi ketten. Mint az egyetem idején.

Bólintok, de közben mindketten tudjuk, hogy olyan, hogy csak mi ketten, nem létezik. Ha felállunk ettől az asztaltól, többé már nem találkozunk.

Itt a vendéglőben azonban semmi sem változott. Mintha megállt volna az idő. Talán pont ezért választotta ezt a helyet a találkozásra. Ugyanaz a kockás terítő az asztalokon. Ugyanaz a cigány húzza, ugyanazokat a nótákat. Ugyanúgy érezni a vihar előtti Balaton ízét a levegőben, a kerthelyiség fái között talán a rigók is ugyanazok. Nekünk pedig még mindig nincs nótánk.

Még egy kört! – intek az öreg pincérnek.

Csak még egy utolsó éjszakára hadd legyünk halhatatlanok.

Időrajzok